

Elektronika 1.	2. vizsga	2018. 01. 5.	1.	2.	3.	4.	5.	Σ	iMsc
Név:		Neptun:							

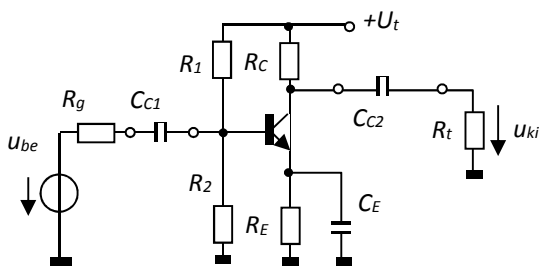
1. Feladat

Rajzolja le az R_g generátor ellenállású meghajtó fokozat és az R_t ellenállású terhelés között működő, mind a bemeneten mind a kimeneten kapacitív csatolású, egytelepes (pozitív telepfeszültségű) munkapont beállítású, alábbi erősítőket:

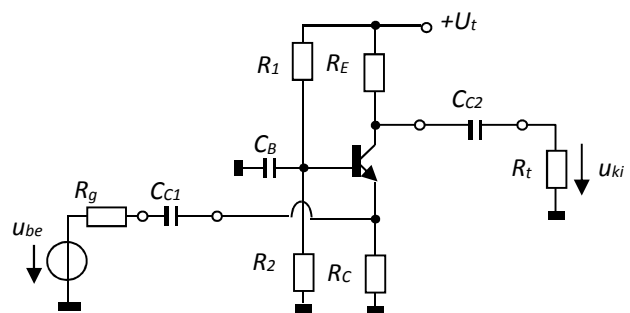
- npn földelt emitteres erősítő, hidegítő kondenzátorral átblokkolt emitter ellenállással
- npn földelt bázisú erősítő
- pnp földelt emitteres erősítő, hidegítő kondenzátorral átblokkolt emitter ellenállással
- pnp földelt bázisú erősítő

Megoldás:

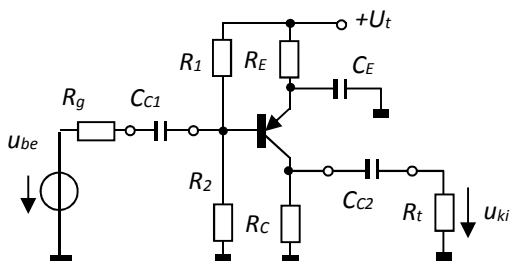
npn földelt emitteres erősítő:

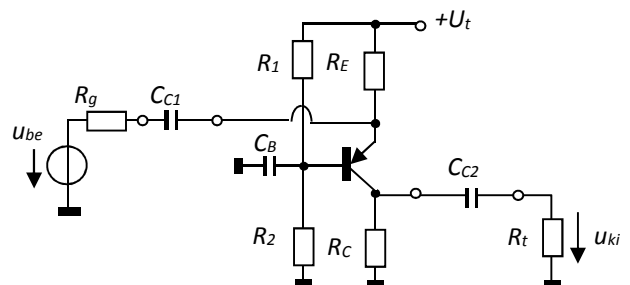
npn földelt bázisú erősítő:

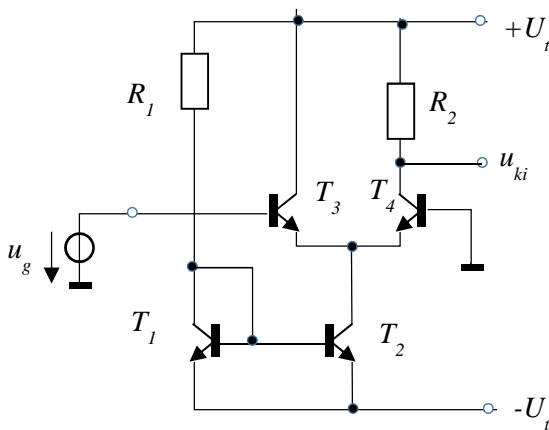
pnp földelt emitteres erősítő:

pnp földelt bázisú erősítő:

2. Feladat

$$U_t = 12 \text{ V}, R_1 = ?, R_2 = 3 \text{ k}\Omega$$

A tranzisztorok adatai: $U_{BE0} = 0,6 \text{ V}, A = \alpha = 1$
továbbá: $T_1 \equiv T_2$,

$$T_3 \equiv T_4 \text{ és } I_{E03} = I_{E04} = 1 \text{ mA}.$$

a.) Munkaponti áram: $I_{E01} = ?$

b.) $R_1 = ?$

c.) Munkaponti disszipációk: $P_{tr10} = ? P_{tr20} = ?$

d.) Munkaponti disszipációk: $P_{tr30} = ? P_{tr40} = ?$

Megoldás:

a.) $I_{E02} = I_{C02} = I_{E03} + I_{E04} = 2 \text{ mA}$, áramtükröz: $I_{E01} = I_{E02} = 2 \text{ mA}$

b.) $U_{CE01} = U_{BE01} = 2U_t - I_{C01} R_1$ $R_1 = \frac{2U_t - U_{BE0}}{AI_{E01}} = \frac{23,4}{2} = 11,7 \text{ k}\Omega$

Munkaponti disszipációk:

c.)

$$P_{tr10} = U_{CE01} I_{E01} = U_{BE01} I_{E01} = 0,6 \cdot 2 = 1,2 \text{ mW}$$

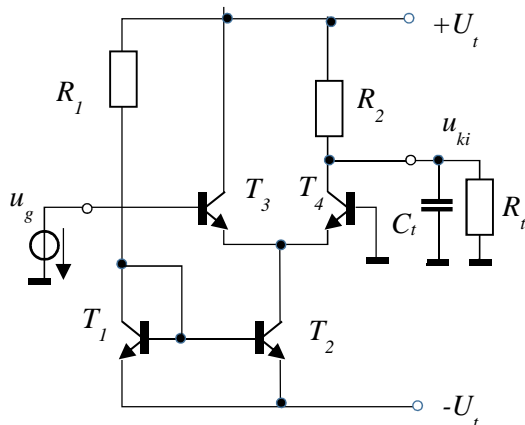
$$P_{tr20} = U_{CE02} I_{E02} = (U_t - U_{BE03}) I_{E02} = (12 - 0,6) \cdot 2 = 22,8 \text{ mW}$$

d.)

$$P_{tr30} = U_{CE03} I_{E03} = (U_t + U_{BE03}) I_{E03} = (12 + 0,6) \cdot 1 = 12,6 \text{ mW}$$

$$P_{tr40} = U_{CE04} I_{E04} = (U_t + U_{BE03} - R_2 I_{E04}) I_{E04} = (12 + 0,6 - 3) \cdot 1 = 9,6 \text{ mW}$$

3. Feladat

$$U_t = 12 \text{ V}, R_1 = ?, R_2 = 3 \text{ k}\Omega,$$

$$R_t = 3 \text{ k}\Omega, C_t = 4 \text{ pF},$$

A tranzisztorok adatai: $U_{BE0} = 0,6 \text{ V}, A = \alpha = 1$

továbbá: $T_1 \equiv T_2,$

$$T_3 \equiv T_4 \text{ és } I_{E03} = I_{E04} = 1 \text{ mA}.$$

a.) Rajzolja le az erősítő váltóáramú, kisjelű, lineáris helyettesítő képét, adja meg, annak elemértékeit!

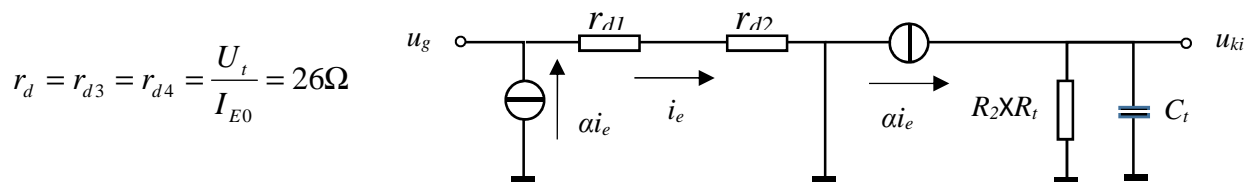
b.) Határozza meg u_{ki} / u_g feszültségerősítés értékét $C_t = 0$ feltételezés mellett!

c.) Határozza meg u_{ki} / u_g feszültségerősítés felső határfrekvenciáját $C_t = 4 \text{ pF}$ terhelő kapacitás esetén!

d.) Határozza meg $u_{ki} / u_g(s)$ transzfer függvény Bode normált alakját, rajzolja le a feszültség erősítés abszolút értékének töréspontos Bode diagramját a jellegzetes adatok feltüntetésével! ($C_t = 4 \text{ pF}$)

Megoldás:

a.) A vezéreltlen áramtükröz (T₁, T₂) egyenáramú áramforrás, a váltóáramú helyettesítő képben szakadás.

$$r_d = r_{d3} = r_{d4} = \frac{U_t}{I_{E0}} = 26 \Omega$$

$$\text{b.) } \left. \frac{u_{ki}}{u_g} \right|_{C_t = 0} = A_0 = \alpha \frac{R_2 \times R_t}{r_{d1} + r_{d2}} = \frac{1500}{52} = 28,85$$

c.) Párhuzamos terhelő kapacitás okozta töréspont:

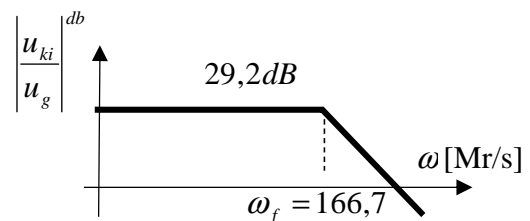
$$\omega_f = \frac{1}{C_t (R_2 \times R_t)} = \frac{1}{4 \cdot 10^{-12} \cdot 1,5 \cdot 10^3} = \frac{10^9}{6} = 166,7 \text{ Mrad/sec}$$

d.)

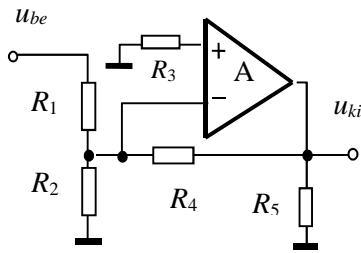
$$R_2 \times R_t = R_{2t},$$

$$\frac{u_{ki}(s)}{u_g} = \alpha \frac{R_{2t} \times \frac{1}{sC_t}}{r_{d1} + r_{d2}} = \alpha \frac{R_{2t}}{r_{d1} + r_{d2}} \frac{1}{1 + sC_t R_{2t}}$$

$$\frac{u_{ki}(s)}{u_g} = A_0 \frac{1}{1 + \frac{s}{\omega_f}}$$

4.) Feladat

$R_1 = 4 \text{ k}\Omega$, $R_2 = 4 \text{ k}\Omega$, $R_3 = 1,6 \text{ k}\Omega$, $R_4 = 8 \text{ k}\Omega$, $R_5 = 4 \text{ k}\Omega$,
A műveleti erősítő nem specifikált paramétereit alapértelmezés szerinti extrém értékek.

a.) Határozza meg az u_{ki}/u_{be} feszültség erősítést, ha a műveleti erősítő ideális, $A = \infty$!

b.) Mekkora a kimeneti hibafeszültség, ha $A = \infty$ és a műveleti erősítő bemeneti offset feszültség $U_{offbe}=10\text{mV}$!

c.) Határozza meg az áramkör R_{ki} és R_{be} ki- és bemenő ellenállását, ha a műveleti erősítő ideális, azaz $A = \infty$!

d.) Mekkora az $\frac{u_{ki}}{u_{be}}$ feszültségerősítés felső (3 dB-es) határfrekvenciája, ha $A(s) = \frac{A_0}{(1 + s/\omega_0)}$

ahol $A_0=5 \cdot 10^5$, $\omega_0=5 \text{ r/s}$?

Megoldás:

a.) $i_{R3}=0 \rightarrow u^+ = u^- = 0 \rightarrow i_{R2} = 0 \rightarrow i_{R1} = i_{R4} \rightarrow \frac{u_{ki}}{u_{be}} = -\frac{R_4}{R_1} = -2$

b.) $u^+ = u^- = U_{offbe} \rightarrow u_{kihiba} = U_{offbe} \left(1 + \frac{R_4}{R_1 \times R_2}\right) = 10 \left(1 + \frac{8}{2}\right) = 50\text{mV}$

c.) $R_{ki} = 0$, mert az ideális műveleti erősítő kimenő impedanciája nulla.

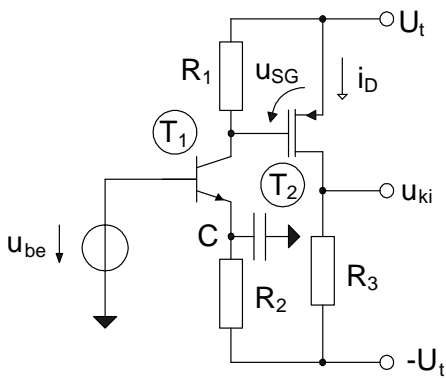
$$u^- = 0 = u_{R2} \rightarrow R_{be} = \frac{u_{be}}{i_{be}} = \frac{R_1 i_{be}}{i_{be}} = R_1 = 4\text{k}\Omega$$

d.) Visszacsatolt erősítés a műveleti erősítő egy pólusa esetén:

$$\left. \frac{u_{ki}}{u_{be}} \right|_{A = \frac{A_0}{(1 + s/\omega_0)}} = \left. \frac{u_{ki}}{u_{be}} \right|_{A = \infty} \frac{\beta A_0}{1 + \beta A_0} \frac{1}{1 + \frac{s}{(1 + A_0 \beta)\omega_0}}$$

ahol $\beta = \frac{R_1 \times R_2}{R_1 \times R_2 + R_4} = \frac{4 \times 4}{4 \times 4 + 8} = 0,2 \rightarrow \omega_h = (1 + A_0 \beta)\omega_0 = 5 \cdot 10^5 \text{ r/s} = 0,5\text{Mr/s}$

5.) Feladat

$U_t = 15 \text{ V}$, T_1 : n-p-n tranzisztor, $\beta = B \rightarrow \infty$, $U_{BE0} = 0,6 \text{ V}$,
 T_2 : p csatornás növekményes MOS FET, $U_p = 8 \text{ V}$, $I_{D00} = 4 \text{ mA}$
 $R_2 = 7,2 \text{ k}\Omega$, $R_1 = 6 \text{ k}\Omega$, $R_3 = 4 \text{ k}\Omega$,

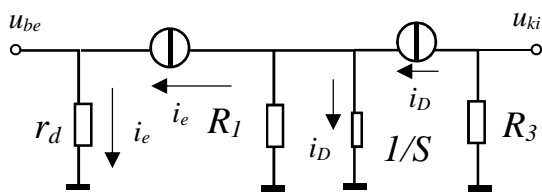
- $I_{E0} = ?$, $I_{D0} = ?$,
- Rajzolja le az erősítő váltóáramú, kiszelű, lineáris helyettesítő képét, adja meg, annak elemértékeit! ($C \rightarrow \infty$, $r_d = ?$, $S = ?$)
- $\frac{u_{ki}}{u_{be}} = ?$, ha $r_d = 13 \Omega$, $S = 0,5 \text{ mS}$, $C \rightarrow \infty$,
- $\frac{u_{ki}}{u_{be}} = ?$, ha $r_d = 13 \Omega$, $S = 0,5 \text{ mS}$, $C = 0$,

Megoldás:

$$\text{a.) } I_{E0} = ?, I_{D0} = ? \quad u_{be} = 0 \quad U_t = U_{BE0} + I_{E0} R_2 \quad I_{E0} = \frac{U_t - U_{BE0}}{R_2} = \frac{14,4}{7,2} = 2 \text{ mA}$$

$$U_{SG0} = I_{C0} R_1 = I_{E0} R_1 = 2 * 6 = 12 \text{ V} \quad I_{D0} = I_{DSS} \left(\frac{U_{SG0} - U_p}{U_p} \right)^2 = \frac{4}{4} = 1 \text{ mA}$$

b.)

$$S = 2 \frac{I_{D0}}{U_{SG0} - U_p} = \frac{2}{4} = 0,5 \text{ mS}$$

$$r_d = \frac{U_t}{I_{E0}} = 13 \Omega$$

$$\text{c.) } \frac{u_{ki}}{u_{be}} = ?, \text{ ha } r_d = 13 \Omega, S = 0,5 \text{ mS}, C \rightarrow \infty,$$

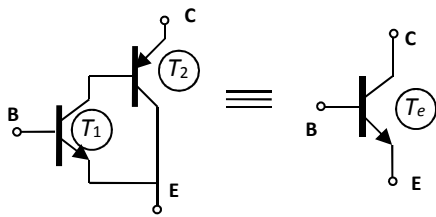
$$\frac{u_{ki}}{u_{be}} = \left(-\frac{R_1}{r_d} \right) \left(-\frac{R_3}{1/S} \right) = \frac{R_1}{r_d} S R_3 = \frac{6000}{13} 4 * 0,5 = \frac{12000}{13} \cong 923$$

$$\text{d.) } \frac{u_{ki}}{u_{be}} = ?, \text{ ha } r_d = 13 \Omega, S = 0,5 \text{ mS}, C = 0,$$

$$\frac{u_{ki}}{u_{be}} = \left(-\frac{R_1}{r_d + R_2} \right) \left(-\frac{R_3}{1/S} \right) = \frac{R_1}{r_d} S R_3 = \frac{6000}{7213} 4 * 0,5 = \frac{12000}{7213} \cong 1,663$$

IMsc . Feladat

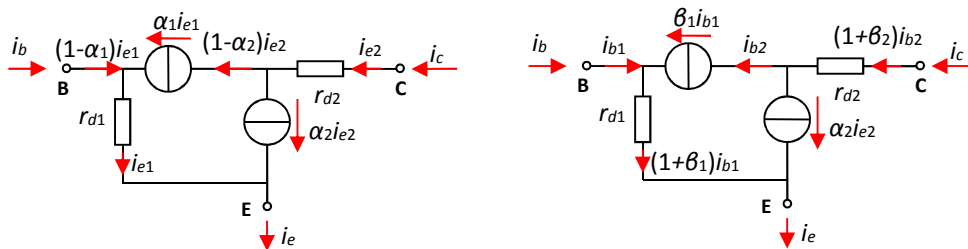
Az u.n. Sziklai-féle komplementer kapcsolás két tranzisztorát helyettesítsük egyetlen tranzisztorral!
Határozzuk meg az ekvivalens tranzisztor paramétereit!

Feladatok:

- Adja meg az α_e áramerősítési tényezőt, ha ismert α_1 és α_2 !
- Adja meg a β_e áramerősítési tényezőt, ha ismert β_1 és β_2 !
- Határozza meg a kisjelű T helyettesítő kép dinamikus ellenállását r_{de} -t!
- Adja meg a nyitóirányú bázis-emitter feszültség közelítő értékét, ha $U_{BE01} = U_{EB02} = 0.6 \text{ V}$!

Megoldás:

- a.) Adja meg az α_e áramerősítési tényezőt, ha ismert α_1 és α_2 !

$$\alpha_e = \frac{i_c}{i_e} = \frac{i_{e2}}{i_{e1} + \alpha_2 i_{e2}} = \frac{i_{e2}}{(1 - \alpha_2) i_{e2} + \alpha_2 i_{e2}} = \frac{\alpha_1}{1 - \alpha_2 + \alpha_1 \alpha_2}$$

Itt felhasználtuk az $\alpha_1 i_{e1} = i_{b2} = (1 - \alpha_2) i_{e2}$ összefüggést.

- b.) Adja meg a β_e áramerősítési tényezőt, ha ismert β_1 és β_2 !

$$\beta_e = \frac{i_c}{i_b} = \frac{i_{e2}}{i_{b1}} = \frac{\beta_1 (1 + \beta_2) i_{b1}}{i_{b1}} = \beta_1 (1 + \beta_2)$$

Itt felhasználtuk az $i_{e2} = (1 + \beta_2) i_{b2} = (1 + \beta_2) \beta_1 i_{b1}$ összefüggést.

- c.) Határozza meg a kisjelű T helyettesítő kép dinamikus ellenállását r_{de} -t!

A bázis-emitter között mérhető bemenő ellenállásból kiindulva:

$$R_{be} = (1 + \beta_1) r_{d1} = (1 + \beta_e) r_{de} \rightarrow r_{de} = \frac{1 + \beta_1}{1 + \beta_e} r_{d1} = \frac{1 + \beta_1}{1 + \beta_1 + \beta_1 \beta_2} r_{d1}$$

$$r_{de} = \frac{1 + \beta_1}{1 + \beta_1 + \beta_1 \beta_2} r_{d1} \cong \frac{r_{d1}}{\beta_2} \quad \text{ha} \quad \beta_1 \gg 1 \text{ és } \beta_2 \gg 1$$

- d.) Adja meg a nyitóirányú bázis-emitter feszültség közelítő értékét, ha $U_{BE01} = U_{EB02} = 0.6 \text{ V}$!

$$U_{BE0e} = U_{BE01} = 0.6 \text{ V}$$